

373.5.016:821.163.2(075.8)
к 85

**КЕМИЛ
КРЪСТЕВ**

**СИСТЕМНО-
СТРУКТУРНИЯТ
АНАЛИЗ
В УЧИЛИЩЕ**

Емил Кръстев

СИСТЕМНО-СТРУКТУРНИЯТ
АНАЛИЗ В УЧИЛИЩЕ

Емил Кръстев
Системно-структурният анализ в училище
(методическо помагало)

Рецензенти: проф. д-р Иван Попиванов
проф. к.ф.н. Никола Г. Николов

Редактор Екатерина Тодорова
Художник Трифон Калфов
Техн. редактор Елена Тонкова

Формат 84/108/32
Печ. лист 6. Изд. коли 5,04.
ISBN 954-477-157-0

Издателство "Абгар", Велико Търново
Печатница "Абгар" - ЕООД, Велико Търново

УВОД

В процеса на литературното обучение изучаването на художествената творба предполага изграждането на система от теоретико-литературни понятия. Но тук неминуемо се стига до въпроса: Кой от двата известни в методическата литература пътища да се избере?

Дали да не се позовем на един от основните дидактически принципи – в процеса на литературното обучение да се върви от частното към общото, от познатото към непознатото, от анализа към синтеза.

Подобен подход както в науката, така и в методиката задължава учителя да разкрива теоретико-литературните понятия по време и място, когато и където те се срещат за пръв път в най-чист вид в художествената творба и, разбира се, достъпно за възрастта на учащите се. Това е известният индуктивен метод. В този случай обаче е почти невъзможно да се изгради стройна система от причинно-следствени връзки и зависимости от теоретико-литературни понятия. До известна степен това би могло да се постигне в годишния разговор, ако учителят си постави задача да ги извлече и систематизира. Но и това няма да се окаже много резултатно, защото понятията са взети в отделните класове не от съответни дялове на теория на литературата, от изучени произведения, където те са срещнати. В горната училищна степен постановката е почти същата, но там учителят би могъл при определени понятия да отдели част от тях или да ги постави като самостоятелна тема при обобщенията на по-големи произведения или при дефинирането на литературни периоди, направления или течения.

Другото схващане отстоява тезата, че теоретико-литературните понятия могат да се изучават в система, съобразно дяловете на литературознанието, като предварително им се правят определения, разкрива се значението и ролята им в художествената творба. В този случай първенстващо значение имат теоретич-

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	5
------------	---

Първа глава

ЛИТЕРАТУРНАТА ТВОРБА КАТО СИСТЕМА	11
1. Системни връзки между елементите на художествена творба	11
А. Тропи	11
Б. Композиция. Сюжет	28
В. Тема и идея	42
Г. Персонаж	54

Втора глава

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ВЪЗПРИЕМАНЕТО НА ТВОРБАТА КАТО СИСТЕМА	64
А. Словото като психофизически образ на художественото възприемане	66
Словото като знак	67
Словото като образ	70
Б. Словото като правствен образ	79
В. Словото като естетически образ	83
ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ИЗВОДИ	91
БИБЛИОГРАФИЯ	93